

Universiteit Antwerpen
| Linguapolis

Wat is de waarde van woorden?

Hoe belangrijk is kennis van woorden in het moderne vreemdetalenonderwijs?

Ginny De Vos
Teamcoördinator Vreemde Talen
Linguapolis

Handboek Nederlands als tweede taal

Bart Bossers, Folkert Kuiken, Anne Vermeer (red)

Uitgeverij Coutinho

Bussum, 2010

ISBN 978 90 469 0203 5

Woordenschat aanleren in een vreemde taal biedt leraren en docenten vreemde talen een theoretische achtergrond bij het proces van woordenschatverwerving en een praktijkgerichte benadering in de (taal)lessen. In dit boek maken ze kennis met recente onderzoeksinzichten over hoe je woordenschat kunt aanleren en toetsen. Aan de hand van concrete voorbeelden laat de auteur zien hoe je die inzichten in de lespraktijk kunt omzetten. Dit boek behandelt onder meer:

- het verloop van het woordleerproces
- technieken om tijdens leesactiviteiten de leerwinst op het vlak van woordenschat te verhogen
- technieken om het lexicale profiel van teksten in kaart te brengen
- het belang van frasen en collocaties
- valkuilen bij oefeningen op collocaties
- de woordenschateisen voor lees- en luisteractiviteiten
- tests om de woordenschatomvang van leerlingen en studenten te meten
- methodes om audiovisueel materiaal optimaal in te zetten

Voor iedereen die vreemde talen doceert, is dit een nuttig naslagwerk.

PRODUCTDETAILS

- Uitgeverij: ACCO Uitgeverij
- Publicatiedatum: 19 oktober 2017
- Boek - Softcover
- Editie 1
- Pagina's: 180
- ISBN: 9789463441865

Test je geheugen

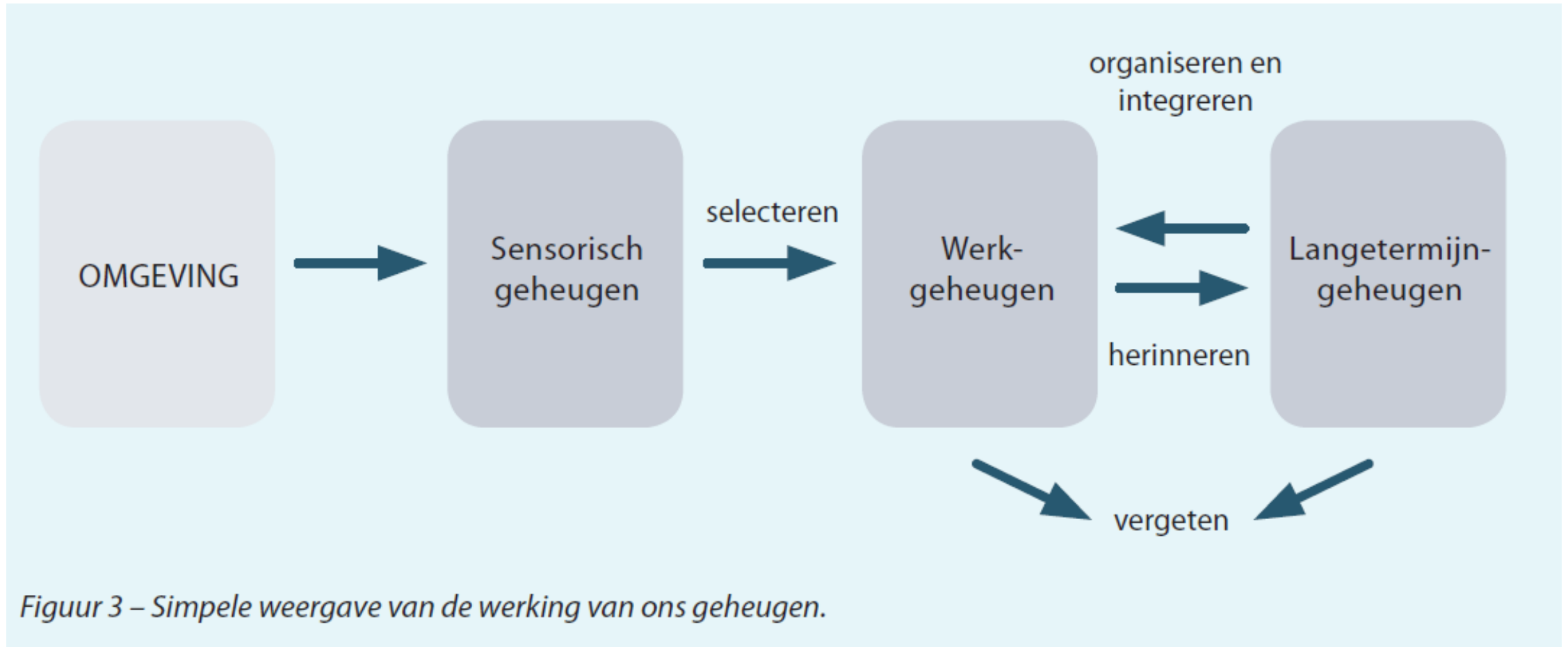
Je krijgt zo dadelijk 1 minuut om 3 rijen van telkens 12 cijfers te onthouden

1. 610894121158
2. 149217891830
3. 109876543210

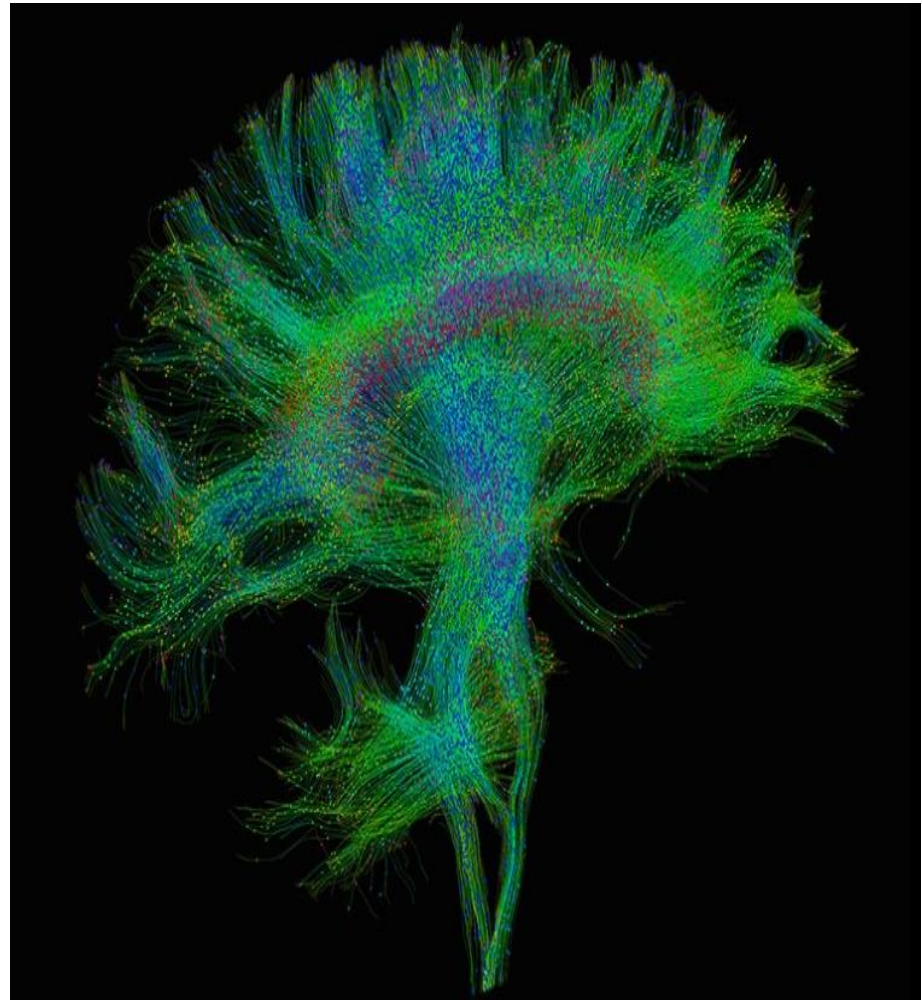
Zweeds	Nederlands
vilken	welk(e)
när	wanneer
verkligen	echt
eftersom	omdat
eller	of
ringa	bellen
älska	houden van
lyssna	luisteren
fyra	vier
tjugo	twintig
glad	gelukkig
vänster	links
ursäkta mig	excuseer me
kväll	avond

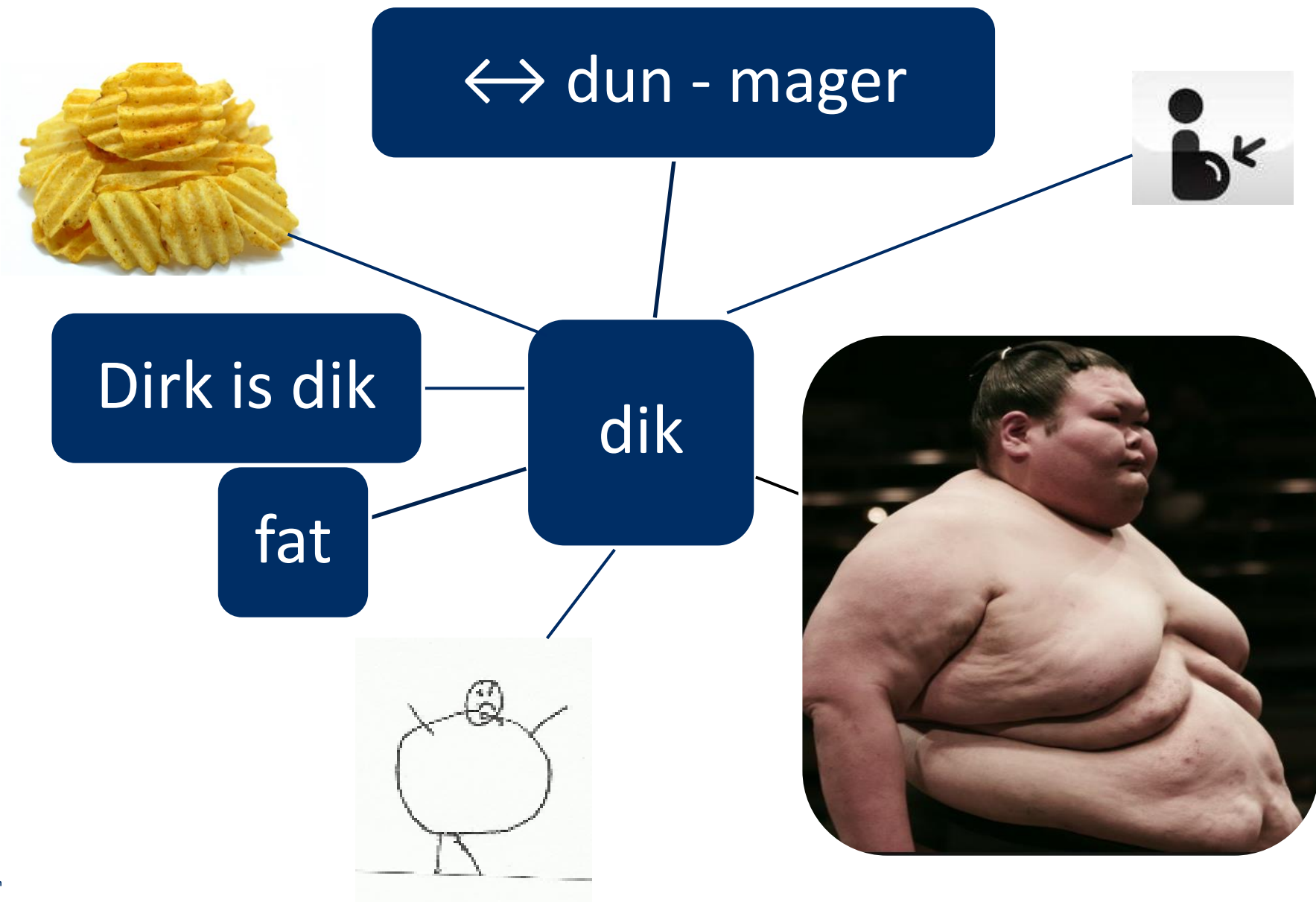
Inzichten vanuit de wetenschap

1. Hoe werkt ons geheugen?

Figuur 3 – Simpele weergave van de werking van ons geheugen.

Intentioneel vs incidenteel leren

Incidentele verwerving van woorden: het verwerven van woorden als bijproduct van een andere activiteit.

→ langsvliegende woorden

Intentioneel leren

Met intentioneel leren bedoelen we het **doelbewust leren van geselecteerde woorden**.

Dat bestaat uit 3 onderdelen:

1. Semantiseren
2. Consolideren
3. Controleren

1. Semantiseren

Semantiseren is uitleg geven over de betekenis van een woord, het woord verduidelijken.

2. Consolideren

Consolideren is het (steeds weer) **herhalen** van de geselecteerde woorden met inprenting als doel, zodanig dat het woord in het woordgeheugen wordt opgeslagen en het er snel kan worden teruggevonden als de context erom vraagt.

Consolideren = herhalen

Intentioneel leren van woorden is voor een groot deel een kwestie van stampen, stampen en nog eens stampen.

Jan Hulstijn, woorden leren een kwestie van aandacht en herhaling, *Levende Talen*, 2012

Consolideren

De rol van de taaldocent

Door een goede keuze van oefenvormen kan de taaldocent bijdragen aan de beklijving van nieuwe woorden.

Bart Bossers, Handboek Nederlands als tweede taal

Dat leerlingen woorden veel tegenkomen in lees- en luisterteksten, betekent niet dat ze die woorden dan ook goed genoeg kennen om ze bij het spreken en schrijven te gebruiken. Voor productieve beheersing van woorden zijn productieve oefeningen nodig. Ook hier geldt het devies: 'Gebruiken of verliezen'

Jan Hulstijn, woorden leren een kwestie van aandacht en herhaling, Levende Talen, 2012

3. Controleren

Controleren is nagaan of het woord verankerd zit in het woordgeheugen van de leerder. Dit wil zeggen dat de leerder het woord vlot uit het woordgeheugen kan halen op het moment dat hij het nodig heeft = wanneer de **context** erom vraagt.

Hier kan een onderscheid gemaakt worden tussen het testen van receptief en productief te kennen woorden.

Van kreet naar concreet

1. Semantiseren

Semantiseren

Suggestie 1: varieer

1. Je kan woorden visualiseren: uitbeelden, tekenen, objecten meebrengen, een afbeelding meebrengen, ...
 - niet-talig semantiseren
 - ideaal voor concrete woordenschat
2. Je kan een woord omschrijven, 'synoniemen' geven, 'antoniemen' geven, voorbeelden geven, een draagzin formuleren (= context geven) ...
 - talig semantiseren
 - abstracte woordenschat

Semantiseren

Suggestie 2 : bereid goed voor (lesvoorbereiding)

1. Hoe semantiseer ik dit woord het best?
vertalen?
2. Stuur bij en overleg, wissel ideeën uit met collega's
3. Laat je niet verrassen: zoek vooraf pregnante draagzinnen; eventueel met controle in het woordenboek.

Neem een **paraplu** mee, want het gaat regenen.

Volgens de **weerman** is er grote kans op regen.

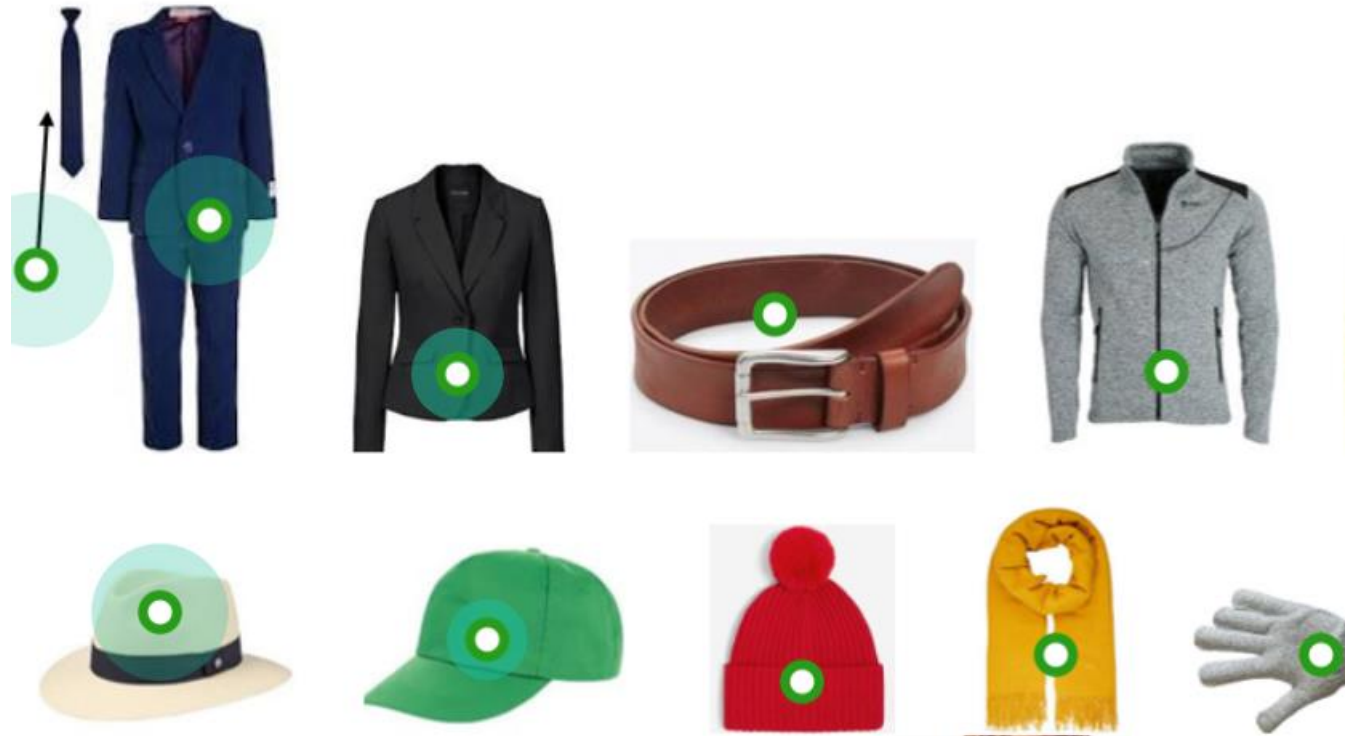
Peter Schoenaerts

Helga Van Loo

Thematische woordenschat Nederlands voor anderstaligen is eentalig en bevat 25 thematische hoofdstukken met circa 6000 woorden die zijn onderverdeeld in een basis- en een vervolgwoordenschat. Daarnaast zijn de 1000 zeer frequente basiswoorden die men zeker moet kennen, duidelijk gemarkeerd.

Het semantiseren van woorden kan ook digitaal gebeuren, bijvoorbeeld met **Thinglink**

2. Consolideren

Laat **verbindingen** leggen in het woordgeheugen. Hoe?

- Woordspin
- Matching-oefeningen
- Rangschik-oefeningen
- Afleidingen geven – Samenstellingen maken
- Riedels/dialogen
- Gatentekst

Receptief oefenen: TPR

James Asher is een Amerikaanse psycholoog en de grondlegger van de taalleermethode *Total Physical Response, Learning another language through actions*.

TPR is gebaseerd op deze principes:

- Mensen zijn er biologisch op ingesteld om een taal in een bepaalde volgorde te leren: eerst luisteren (receptief) en daarna pas spreken (productief).
- Je leert een vreemde taal op dezelfde wijze als waarop kinderen hun moedertaal leren en dat gebeurt grotendeels via instructies.
- Via TPR[®] leer je een taal al doende.

- Actie en concrete voorwerpen maken het leren makkelijk, leuk en duidelijk.
- Het geleerde wordt beter onthouden, doordat meerdere zintuigen gebruikt worden bij het aanleren. Het motorisch stelsel wordt tot activiteit aangezet en elke motorisch aangeleerde vaardigheid heeft een effect op de lange termijn.
- TPR® kan voor alle leeftijden en alle niveaus gebruikt worden.

(Bron: Taalleermethoden.nl)

Receptief oefenen: TPR

Woordenschat en TPR

1. Lichaamsdelen aanduiden

Duid aan:

- je neus, je rechteroor, je linkerbeen, ...

2. instructies opvolgen

- ga naar de deur, ga naar het raam, sta op je stoel, ...
- neem je boek, neem je pen, neem je potlood, neem je woordenboek, ...
- (mime) spring, knip, drink, luister, eet, wijs, telefoneer, slaap

TPR

3. Sta recht

- alle cursisten met een **bril**, staan recht
- alle cursisten met een **blauwe broek**, staan recht
- sta recht als je tussen **30 en 40 jaar** bent
- sta recht als het cijfer **75** in je telefoonnummer staat

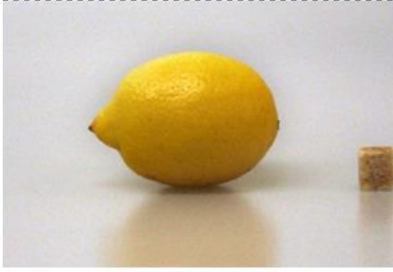

Variatie:

- ga zitten
- steek je hand op

Receptief oefenen: woordspun

Van receptief naar productief: domino

DÉPART		le citron	
le melon		le kiwi	

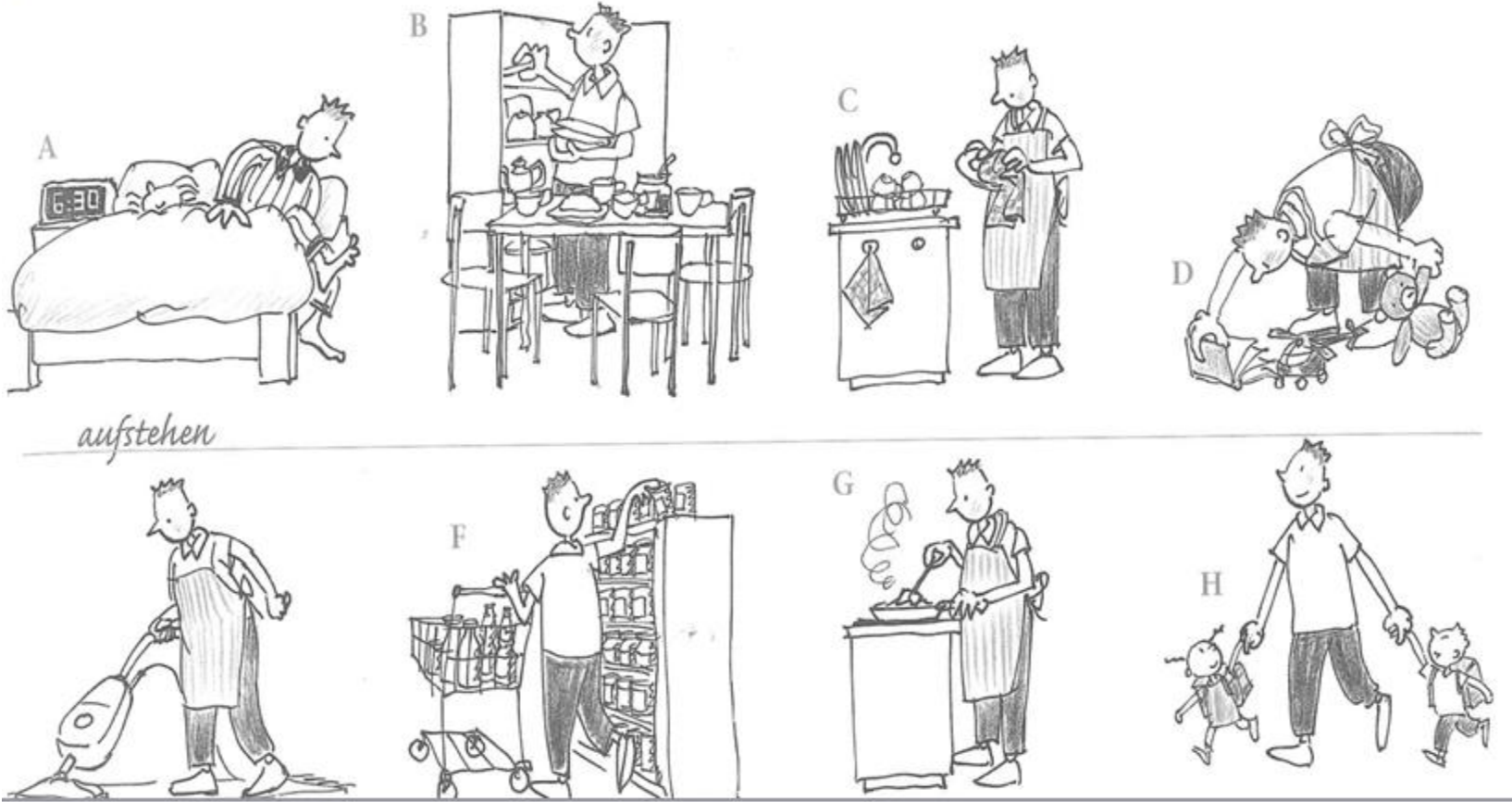
Instructie 2:

Glissez la partie de la carte avec le nom du fruit sous la photo. Maintenant, vous ne voyez plus que les photos. Parcourez toutes les photos et dites à chaque fois le nom du fruit. Faites attention à l'article : le ou la. Contrôlez votre réponse si vous n'êtes pas sûr.

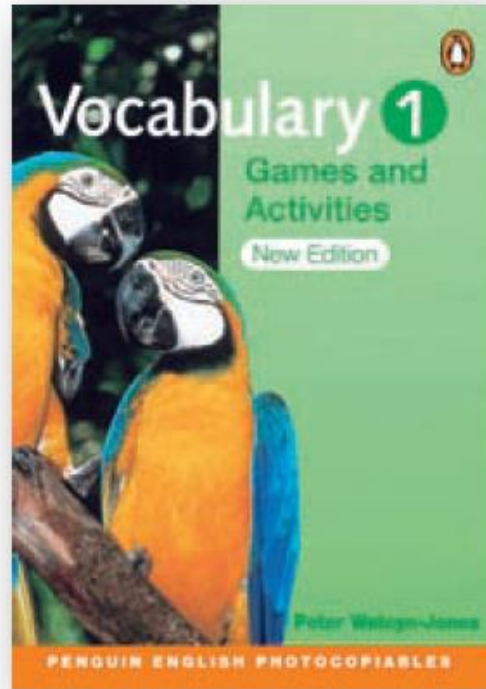
Van receptief naar productief

Werken met tekeningen

¶

Productief oefenen

General English

Grammar and Vocabulary Games and Activities

Series Editor:
Peter Watcyn-Jones

Beginner – Advanced

- 60 dynamic and motivating activities in each book give extra practice in grammar or vocabulary at every level of ability
- A detailed contents list makes it easy to find the grammar points or vocabulary you want to teach

Rubriceren

Work in pairs or groups of three. Name two things that:

1 are very expensive. _____

2 you can use to write with. _____

3 have a nice smell. _____

4 are small enough to fit in your pocket. _____

5 are dangerous. _____

Uit: Vocabulary Games and Activities, 1 Penguin

Consolideren

Het herhalen van woorden kan ook digitaal gebeuren, bijvoorbeeld met **Bookwidgets**

8. Vaste verbindingen met maken, doen, geven, nemen

nemen

steun

zaken

doen

geven

maken

wraak

huiswerk